

Historier om film

KUNSTKRITIKK

UNN FAHLSTRØM/
ØYVIND TORVUND (musikk)

«– I reread the *Odyssey*
last night»

UKS

19.8.–18.9.

«Noen bilder finnes bare på film. De finnes ikke i litteratur eller som fotografi. I likhet med 60-tallets franske nybølge-regissører tar den norske kunstneren Unn Fahlstrøm filmen som kunstform seriøst.»

Fahlstrøm har utviklet en svært markant teknikk på tross av at hun gikk ut fra Statens Kunstakademi i Oslo så sent som i 2004. I korthet består den av at hun anvender scener fra kjente filmer (i hovedsak fra den franske nybølgen) som utgangspunkt for sitt eget uttrykk. I utstillingen «– I reread the *Odyssey* last night» har hun brukt filmen «Le mépris» av Jean-Luc Go-

dard fra 1963 som råmateriale. Gjennom manipulering og maskering av billedsignalet skaper hun et særegent distansert, kjølig og analytisk uttrykk, hvor motivet vekselvis trer frem og skjules. Utstillingen består av to projeksjoner av scener fra Godards film i det store rommet, mens bearbeidede utsnitt av det samme forløpet vises i de to små siderommene. Fahlstrøm har lagt stor vekt på samspillet mellom film og musikk. Komponisten Øyvind Torvund har gitt det visuelle språket en lavmælt lydlig makker, gjennom en åttekanals komposisjon som både definerer og binder rommene sammen. Musikken skaper en følelse av å vandre rundt i en helhetlig, men samtidig fragmentert historie.

Metafilm. Det er få filmskaperere som har hatt så mange åpenbare referanser til prosessene rundt det å lage film og til mediet selv som Jean-Luc Godard. Det refleksive og reflekterende aspektet ved hans filmproduksjon er svært fremtredende, noe som også kommer til syne i filmen Fahlstrøm har valgt å bearbeide. «Le mépris», som direkte oversatt betyr forakten; går for å være en av Godards vakreste og mest depressive filmer. Den handler i korthet om forholdet mellom forfatteren Paul Javal og hans kone Camille (som spilles av Brigitte Bardot). Paul ønsker å skrive for teateret, men har av økonomiske årsaker latt seg overtale av den selvsentrerte amerikanske produsenten Jeremy Prokosh til å være språkdoktor på et filmmanuskript av Homers «*Odysséen*». Tapet av integritet som følger i kjølvann-

net av denne avgjørelsen eskalerer og setter raskt sitt preg på både kunsten og kjærligheten. Når Fahlstrøm velger seg denne filmen og den filmeskaperen som underlag for eget uttrykk trer hun med andre ord inn i et felt hvor metaaspektet ved film og selve fortolkningsprosessen står sentralt. Dette stiller henne overfor en rekke utfordringer. For det første må hun forholde seg til granskningen av mediet selv, til tenkningen rundt film som står så sentralt hos Godard.

Formfullendt. Med video fikk filmen en mulighet til å bli arkivert og bearbeidet av et annet medium, noe Godard selv benyttet seg av i sin «Histoire(s) de cinema». Langt på vei evner Fahlstrøm å bruke de mulighetene som ligger i videomediet. Jeg synes likevel ikke hun lykkes med å etablere en «tenkende form» som utfordrer sitt innhold. Dette fordi den tekniske bearbeidelsen av filmbildene og sammenstillingen mellom lyd og bilde oppleves som for perfekt. Det formfullendte uttrykket er besnærende, men motarbeider enhver problematisering av utgangspunktet. Når verket baserer seg på sitater fra en film som i seg selv er selvrefleksiv i formen, blir denne mangelen påtregende.

Fahlstrøm demonstrerer igjen at hun behersker mediets formale kvaliteter. I møtet med Godards pregnante skildring av en destruktiv prosess, blir imidlertid Fahlstrøms visuelle bearbeidelse hengende igjen i en vakker, men passiv melankoli.

MARIT PAASCHE